

Стан підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями машинобудівної, будівельної галузей та галузі ресторанного господарства

Розвиток сучасного суспільства вимагає нових стандартів якості підготовки кваліфікованих робітників в усіх галузях господарювання. Робітник як виконавець у виробництві відіграє важливу роль, оскільки від рівня його компетентності залежить якість кінцевого продукту чи надання послуг. Існує тісний взаємозв'язок економічної ефективності виробництва від кваліфікаційного рівня і компетентності його робітників. Тому зміст професійно-технічної освіти повинен проектуватися на основі компетентнісного підходу. *Компетентність* – (лат. *competens* – відповідний) означає коло повноважень, володіння знаннями, вміннями, досвідом у певній галузі. Професійна компетентність кваліфікованого робітника передбачає його спроможність (здатність) по закінченні навчання самостійно та ефективно реалізовувати цілі виробничого процесу (відповідати вимогам ринку праці) [<http://books.br.com.ua/25647>].

Перспективним напрямом в реформуванні всієї системи ПТО в Україні є підготовка компетентних кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями. Першочерговим завданням для успішного реформування є розробка Державних стандартів професійно-технічної освіти (ДСПТО) на інтегровані професії. Основою для розробки ДСПТО є кваліфікаційна характеристика на професію (КХ), яка по суті є професійним стандартом.

В Україні розробка ДСПТО, зокрема, на інтегровані професії в машинобудівній, будівельній галузях та у галузі ресторанного господарства розпочалась у 2004 – 2009 р. р. в рамках роботи українсько-німецького проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». На базі Інституту ПТО НАПН України було відкрито Центр нових професій і технологій навчання, що на сьогоднішній день входить до складу лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України.

Результатом тісної співпраці між працівниками Інституту ПТО, німецькими спеціалістами, міністерськими працівниками України, практиками ПТНЗ та роботодавцями є розробка та впровадження КХ та на їх основі ДСПТО з нових та інтегрованих професій.

Згідно Указу Президента України від 30.09.2010 №926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» та наказу Міністерства освіти і науки України від 31.01.2011 №61 «Про проведення моніторингового дослідження стану і розвитку професійно-технічної освіти» у обласних навчально-методичних центрах та кабінетах професійно-технічної освіти здійснювались різного роду моніторингові дослідження стану і розвитку професійно-технічної освіти. Нами проаналізовано результати цих досліджень по областях та встановлено дійсний стан підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями, зокрема, машинобудівної, будівельної галузей та галузі ресторанного господарства. Результати аналізу наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

**Підготовка кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями
машинобудівної, будівельної галузей та галузі ресторанного
господарства станом на березень 2013 р.**

Найменування професії	Код за КП	Наявність кваліфікаційної характеристики		Наявність ДСПТО		Найменування ПТНЗ
		розроблено	затверджено	розроблено	затверджено	
Машинобудівна галузь						
«Механік технічних систем будівель»	7139	+	+	+	-	ДНЗ «Макіївський будівельний центр ПТО ім. Ф.І. Бачуріна»
«Машиніст підйально-транспортних машин»	8339	+	+	+	-	ДНЗ «Запорізький професійний ліцей автотранспорту»
«Машиніст землерийно-будівельних машин»	8339	+	+	+	-	ДНЗ «Запорізький професійний ліцей автотранспорту»
Будівельна галузь						
«Опоряджувальник	7514	+	+	+	-	ВПУ №1 м. Рівне

будівельний»						
Монтажник будівельний	7120	+	+	+	-	ДНЗ «Запорізький професійний ліцей автотранспорту»
«Деревообробник будівельний»	7120	+	+	+	-	ДНЗ «Макіївський будівельний центр ПТО ім. Ф.І. Бачуріна»
Галузь ресторанного господарства						
«Майстер ресторанного обслуговування»	5129	+	+	+	+	Івано-Франківське ВПУ готельного сервісу та туризму

Як видно з табл. 1, станом на березень 2013 р. затверджено лише один ДСПТО на інтегровану професію – «Майстер ресторанного обслуговування». Розроблено та затверджено кваліфікаційні характеристики (професійні стандарти) на інтегровані професії: в галузі машинобудування – «Механік технічних систем будівель», «Машиніст підйимально-транспортних машин», «Машиніст землерійно-будівельних машин»; в будівельній галузі – «Опоряджувальник будівельний», «Монтажник будівельний», «Деревообробник будівельний». Професійну підготовку за цими професіями здійснюють ПТНЗ, на базі яких створено дослідні педагогічні майданчики різних рівнів.

Під час аналізу сучасного стану підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями також було виявлено невідповідність рівня підготовки кваліфікованих робітників запитам роботодавців. Підприємства часто змушені проводити перепідготовку робітників безпосередньо у себе на виробництві, або ж створювати власні навчальні центри.

Тому, з метою визначення змін у структурі професії, стану їх затребуваності на ринку праці необхідно: здійснити аналіз змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями, зокрема, машинобудівної, будівельної галузей та галузі ресторанного господарства; розробити навчально-методичні комплекси для предметів з професійно-практичної підготовки; розробити механізми ефективної взаємодії роботодавців із ПТНЗ.